

Alþingi
Erindi nr. P 128/275
komudagur 26.11.2002

Hvítanes ehf (hjá RT ehf)
Síðumúla 1
108 Reykjavík

Nefndasvið Alþingis
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík, 25. 11.2002

Tölvupóstur: nefndasvid@althingi.is

Mál: Úttekt á óhreyfðum skipum, þingsályktunartillaga, 14. mál, þskj.14
128. löggjafarþing 2002-2003.

Niðurstöður umsagnar í stuttu máli

Fagnað er framkominni þingsályktunartillögu um málefni sem brýnt er að fundin sé lausn á. Í umsögn þessari er bent á leiðir til lausnar vananum sem felst í varðveislu skipa og nýtingu þeirra á nýstárlegan og umhverfisvænan hátt, sem ekki hefur tíðkast til þessa.

UMSÖGN

Umfang vandans

Eins og fram kemur í þingsályktunartillögunni er vandi vegna óreiðuskipa einkum fólgin í því að í höfnum landsins er fjöldi skipa án verkefna og að meiru og minna leyti í óhriðu.

Fjöldi þessara skipa og báta var um 160 þegar síðast var talið.

A hinn bóginn eru svo strönduð skip og flök við strendur landsins, sem er nokkuð annað mál.

Aðkoma Hvítanes ehf að máli þessu

Um þessar mundir er unnið að samningu deiliskipulags fyrir jörðina Hvítanes í Kjósarhreppi á vegum fyrirtækisins Hvítanes ehf.

Jörð þessi var tekin á leigu undir herstöð af hermálaráðherra hans hátignar Bretakonungs árið 1941 og herstöðinni var skilað til Sölnunefndar setuliðseigna samkvæmt lögum nr. 26/1944. Hafskipabryggja var gefin íslenska ríkinu (Vita- og hafnamálastjórn). Jörðina sjálfa átti þá Jón Björnsson, kaupmaður í Reykjavík.

Þrátt fyrir lagaákvæði hefur íslenska ríkið ekki ennþá séð um þá landlög sem fram átti að fara og bryggjan er ónýtt og hrunin að hluta. Hvítanes ehf hefur ákveðið að krefjast í bréfi til Fjármálaráðuneytisins að landlögum fari fram eða greitt verði fyrir hana.

Fyrirhuguð landlögum leiðir til þess að rífa þarf upp megnið af nésinu á Hvítanesi og þá er í framhaldi hægt að koma að nýjum hugmyndum og beita nýstárlegri nýrri tækni við sumarbústaðabygð.

Ein hugmynd er sú að nýta sérstaklega legu landsins að sjó. Bátahöfn, naustir og alls kyns afþreying sem tengist sjó á heima á þessum stað. Það er t.d. ástæðulaust að fela sumarbústaðina í landslaginu eins og sums staðar er vani.

Annað sérkenni er það að mjög aðdjúpt er að nésinu svo að jafnvel stór skip geta komið þar að landi.

Hugmyndir að lausn vandans

Aðstandendur Hvítaness ehf þekkja vel til í Hollandi, svo dæmi sé tekið, þar sem fjöldi fólks býr í skipum á ám og síkjum. Sama gildir víðar, jafnvel á Thamesá inni í miðri London. Þar sem óreiðuskipavandinn á Íslandi er tengdur skipum sem mörg hver eru ekki haffær er auðvitað eðlileg hugmynd að nýta þá slík skip sem bústaði á landi í umhverfi sem er sérstaklega skipulagt í þessum tilgangi.

Skip og bátar sem eru í þokkalegu ástandi eru tekin á land, skorðuð og fá tengingu við landkerfi svo sem rafmagn, vatn, hita og frárennsli.

Á nýlegum aðalfundi Hvítaness ehf var stjórn félagsins falið að halda áfram með deiliskipulag fyrir jörðina og að kanna sérstaklega hvort þess sé kostur að sérhæfa bústaðina við skip, sem tekin eru á land. Þetta er umhverfisvæn aðgerð og er ekki þekkt annars staðar frá. Með góðri hönnun og réttri kynningar- og sölustarfsemi gæti þetta orðið vinsælt samardvarlasvæði enda í aðeins 52 km fjarlægð eða um 45 mínútna akstri frá Reykjavík.

Á landi má tæknilega séð nýta skip á margvíslegan hátt öðruvísi en á sjó. Lestina má innrétta eða nýta í ýmsum tilgangi. Vél og kjölfestu má fjarlægja til þess að fá aukið rými. Inngang má jafnvel setja á skipssíðuna, tjalda yfir dekkið og brúin er tilvalin til útsýnis yfir sólrikan Hvalfjörðinn.

Skipulagi bátabyggða mætti haga þannig, að skip af svipaðri stærð og gerð væru saman til þess að fá nokkra samræmingu. Þannig væru t.d. skip sem eru nálægt 15m, 20m, 25m flokkuð saman.

Skipulagsvinna af þessu tagi er í skoðun.

Skipabær í uppbyggingu, samstarfsaðilar

Stjórn Hvítaness ehf býður Umhverfisnefnd Alþingis samstarf um að kanna hvort þessi lausn á vandamáli óreiðuskipa sé fýsileg en landsvæðið á Hvítanesi rúmar um 50 skip og báta.

Þá er nokkur vandi eftir. Það að farga restinni er skylt verkefni og spurning hvort það geti verið hagkvæm lausn að nýta tímabundið þá aðstöðu, sem koma þarf upp á Hvítanesi til þess að skera niður stálskip og rífa tréskip meðan á uppbyggingu svæðisins stendur.

Uppbygginguna er eðlilegt að framkvæma í samvinnu við aðra aðila, sem þekkingu hafa á verkefninu.

Það kann að vera að þetta verkefni taki nokkurn tíma en verði það samþykkt má fljótleg taka við minni bátum, setja þá á land og verja þá (frekari) skemmdum.

Fjárhagshlið málsins

Öllu þessu verkefni fylgir að sjálfsögðu nokkur kostnaður og fjárhagshliðin þarfnast vandlegrar athugunar.

Formlegir eigendur skipanna og bátanna eru af ýmsu tagi, efnalega séð. Málið er einnig orðinn baggi á ýmsum höfnum, sem gætu viljað greiða nokkurt fé til þess að losna við vandann. Þá er þetta einnig þjóðfélagslegur vandi frá umhverfissjónarmiði, sem ríkið þarf að glíma við.

Það er eðlilegt að þessir aðilar að komi að því að fjármagna verkefnið.

Eigendur verkefnalausra skipa, hvort sem þau eru á söluskra eða ekki, eru e.t.v. ekki fúsir að viðurkenna að þau séu verðlaus. Einn möguleiki í málinu er sá að þessir eigendur taki þátt í verkefninu og eigi sín skip á landi Hvítaness.

Það er að sjálfsögðu kostnaðarsamt að koma upp þeirri almennu þjónustu sem skipabær af þessu tagi útheimtir. Lóðir þarf að lagfæra, koma bát eða skipi fyrir, leggja rafmagn, vatnsveitu og hugsanlega hitaveitu auk frárennismálanna.

Ætla verður að í upphafi verði tekið stofngjald eða sölugjald og síðan verði goldin leiga

til þess að standa undir rekstri.

Lokaorð

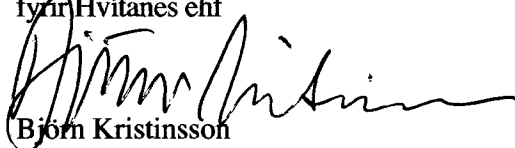
Auk þeirra sjálfsgöðu upplýsinga er lúta að skráningu skipanna og bátanna er afar æskilegt að umsögn fylgi um ástand þeirra. Hvort ætla megi að það mætti gera umrædd skip og báta haffær á ný með hóflegum tilkostnaði ellegar ekki.

Þessar upplýsingar eru afar mikilvægar fyrir erindi Hvítaness ehf um skipabæjarmálið og lausn þess.

Aðstandendur Hvítaness ehf ítreka að þeir fagna framkominni þingsályktunartillögu og telja að samþykkt hennar geti leitt til farsællar lausnar á þeim vanda er fylgir óhreyfðum skipum um allt land.

Lagt er til að þingsályktunartillagan verði samþykkt.

Virðingarfyllt,
fyrir Hvítaness ehf

Björn Kristinsson

Björn Kristinsson
Hjarðarhaga 29
107 Reykjavík

Símar: 898 1932 og 562 0253
Tölvupóstur: bjornkr@hi.is
Fax: 568 7556
